

Čistija proizvodnja

- Čistija proizvodnja i održivi razvoj
- Šta je to ČP?
- Zašto je ČP korisna za industriju?
- Osnovna šema projekta ČP
- Rezultati pilot projekta

Definicija održivog razvoja

Održivi razvoj je razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjih generacija na način koji ne ugrožava razvoj i potrebe budućih generacija čovečanstva. (Brundtland 1987)

Društveni razvoj je održiv ukoliko:

- obezbeđuje stabilne ekonomske razmere za privredne subjekte
- obezbeđuje očuvanje kvaliteta životne sredine i njenih elemenata (vazduh, voda, zemljište, bioti)
- je socialno uravnotežen za sve slojeve stanovništva

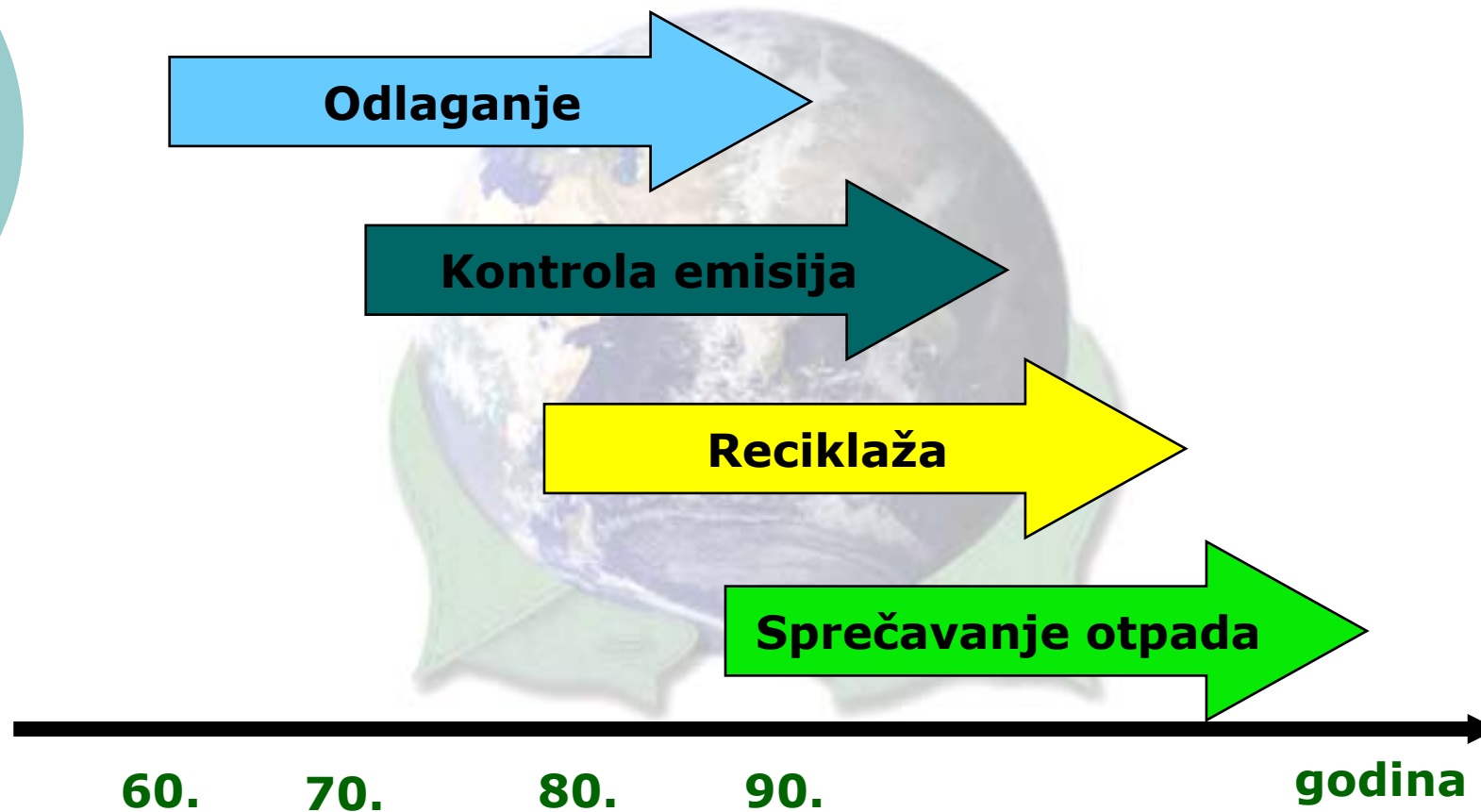

Održivi razvoj obuhvata tri stuba

Načini zaštite ŽS

SAD: Sprečavanje zagađivanja (Pollution Prevention)

- izrada metodologije (US EPA, 1988)
 - usvajanje zakona o sprečavanju zagađivanja (1990)
- izvođenje nacionalnog programa (petogodišnji izveštaji).

EU: Čistija proizvodnja (Cleaner production)

- EUREKA (PRISMA, NL, 1991)
- PROCEEDE - projekat u različitim državama EU (1991-)
- UNIDO - uspostavljanje centara za ČP u državama istočne i južne Evrope i u ostalim delovima sveta.

Uobičajeno tretiranje otpada:

Otpad se stvara!

Šta moram da uradim sa njim ?

Čistija proizvodnja :

Otpad se stvara!

Odakle potiče?

A decorative teal shape on the left side of the slide, consisting of a dark teal semi-circle on top and a lighter teal semi-circle below it, both pointing towards the center.

ČISTIJA PROIZVODNJA

je

**uvođenje efikasnog sistema
upravljanja životnom sredinom**

DEFINICIJA UNEP:

»**ČISTIJA PROIZVODNJA** je kontinuirano izvođenje sveobuhvatne preventivne strategije zaštite životne sredine na procesima i proizvodima sa ciljem da smanjenja negativnih uticaja na ljude i životnu sredinu.

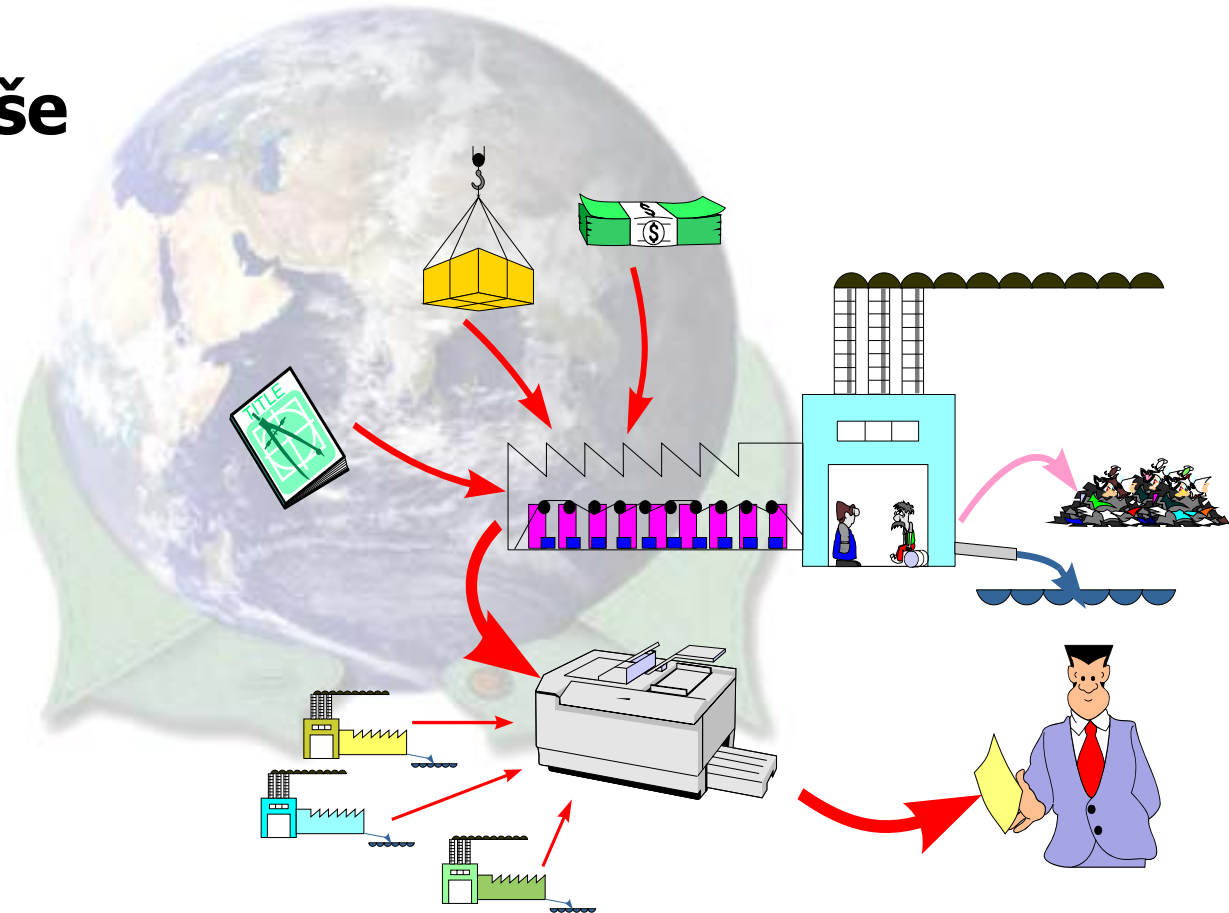
- **ČP u proizvodnim procesima** uključuje racionalniju upotrebu sirovina, vode i energije, zamenu opasnih sirovina sa ekološki prihvatljivijim i smanjenje količina i toksičnosti emisija i otpadaka u vodu, vazduh i zemljište.
- **Na proizvodima** je strategija usmerena na smanjivanje svih negativnih uticaja na ljude i životnu sredinu u toku celog životnog ciklusa proizvoda, od dobijanja sirovina do konačnog odlaganja dotrajalih proizvoda.

ČP zahteva uvođenje know-howa, poboljšanja u tehnologiji i promene kako u organizaciji preduzeća tako i u menadžmentu.«

Čistija proizvodnja

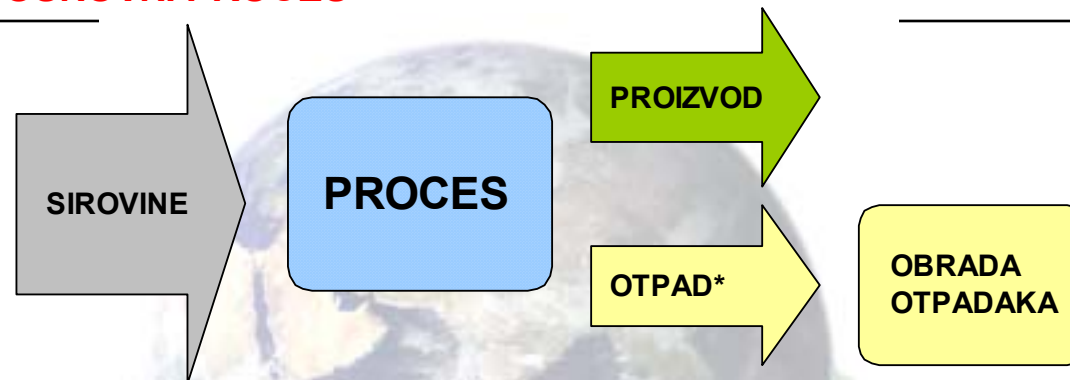
Razmatra vaše

- tehnologije
- zaposlene
- sirovine
- procese
- emisije
- partnere i
- proizvode.

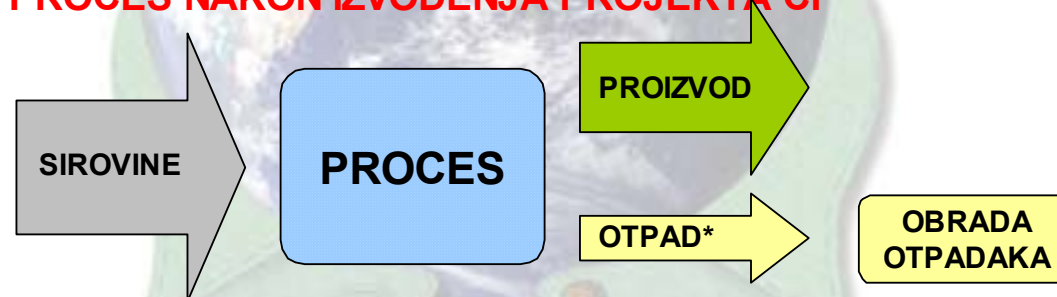

PREDNOSTI ČISTIJE PROIZVODNJE

OSNOVNI PROCES

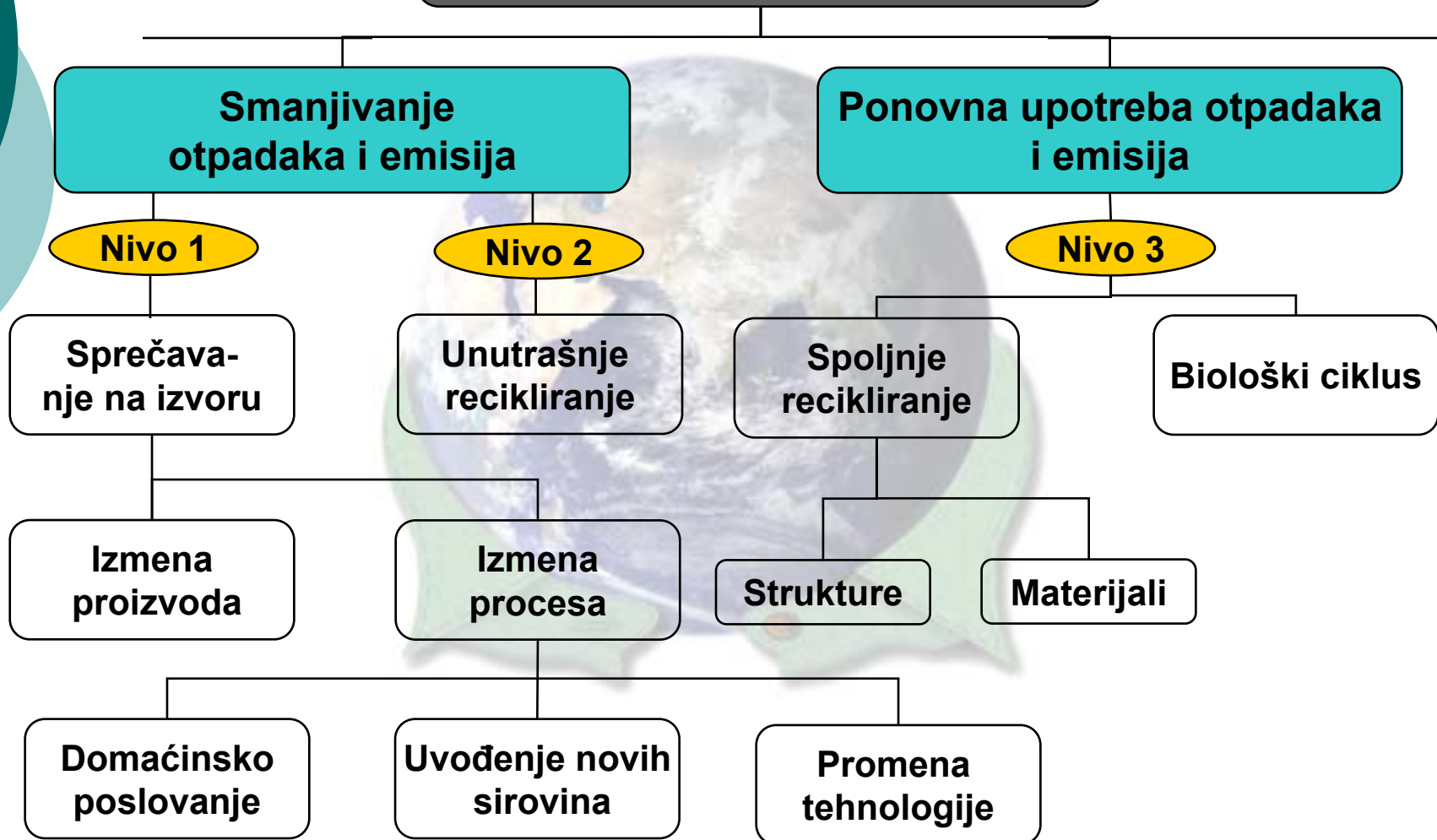
PROCES NAKON IZVOĐENJA PROJEKTA ČP

* **OTPAD:**

- emisija čvrstih, tečnih i gasovitih materija u vodu, vazdu zemljište;
- otpadna toplota i drugi oblici otpadne energije;
- buka.

Čistija proizvodnja

ČP kao alat “četiri u jednom”

- Alat za upravljanje
- Ekonomski alat
- Alat za zaštitu ŽS
- Alat za popravljavanje kvaliteta

ČP je “win-win” strategija i za kompaniju i za ŽS. Kontinualna primena ČP će pomoći kompaniji da bude konkurentnija na tržištu.

Zašto je ČP korisna za industriju?

- Ušteda kroz smanjeno rasipanje energije i sirovina
- Poboljšanje operativne efikasnosti postrojenja
- Bolji i stalni kvalitet proizvoda
- Mogućnost da se popravi radno okruženje (bezbednost i zdravlje)
- Popravljanje imidža preduzeća
- Bolje poštovanje zakonodavstva
- Priprema za zakonodavstvo EU (IPPC, SEVESO..)
- Uštede na tretmanu otpada
- Nove i bolje mogućnosti na tržištu

MODUL 1: RADIONICE
*Tehnološko-metalurški fakultet,
Beograd*

1. Čista proizvodnja: strategija, analiza procesa i smanjenje količine otpada i emisije

2. Obrazovanje radne grupe i programa zaštite životne u preduzeću; Inovacije i kreativne tehnike

3. Analiza protoka materijala; pokazatelji zaštite životne sredine

4. Upravljanje otpadom i logistika

5. Analiza upotrebe energenata

6. Zakonodavstvo i normativi o zaštiti životne sredine

7. Nabavka sirovina i rukovanje opasnim materijama

8. Ekскурzija u izabrano preduzeće koje ima uveden sistem ČP ili ISO 14000

9. Konferencija ČP o svetskom danu posvećenom zaštiti životne sredine - svečani zaključak programa

MODUL 2: SVETOVANJE

MODUL 3: UVOĐENJE ČP U PREDUZEĆU

UŠTEDA

NAČIN UVOĐENJA SISTEMA ČP U PREDUZEĆA:

Projekat traje 8 meseci

4 radionice na TMF

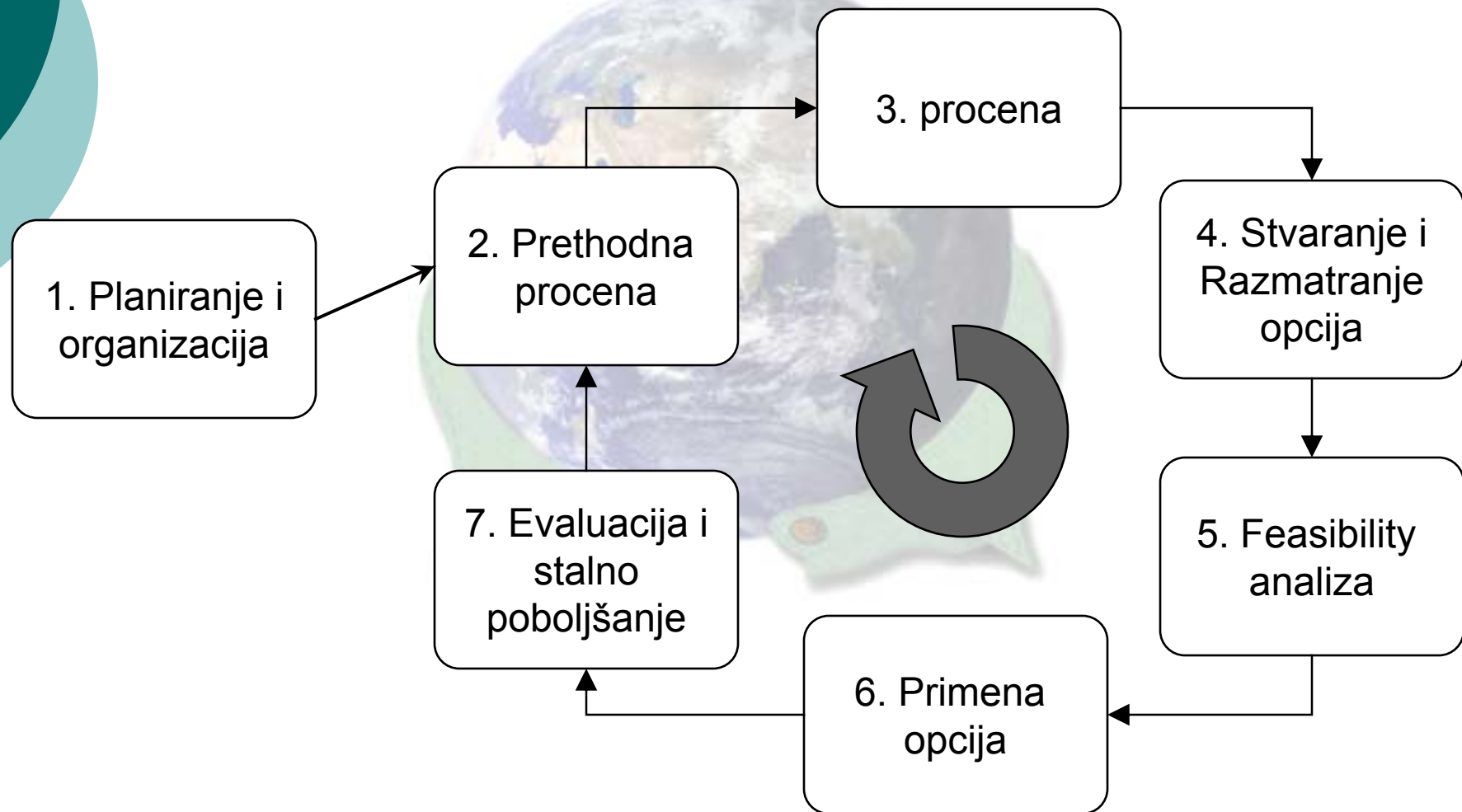
2 Nacionalna eksperta po Kompaniji

Izrada izveštaja

Uručivanje sertifikata

Kontinualno praćenje i unapređivanje

Osnovna čema projekta ČP

Kompanije u projektu ČP 2006

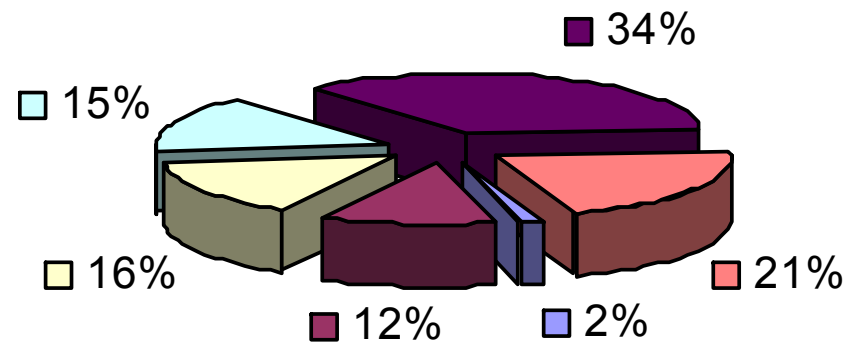
- **GALENIKA
FITOFARMACIJA**
- **DUGA**
- **HEMOVET Vršac**
- **RAFINERIJA ULJA Beograd**
- **DCP HEMIGAL Leskovac**
- **UMKA Beograd**

REZULTATI

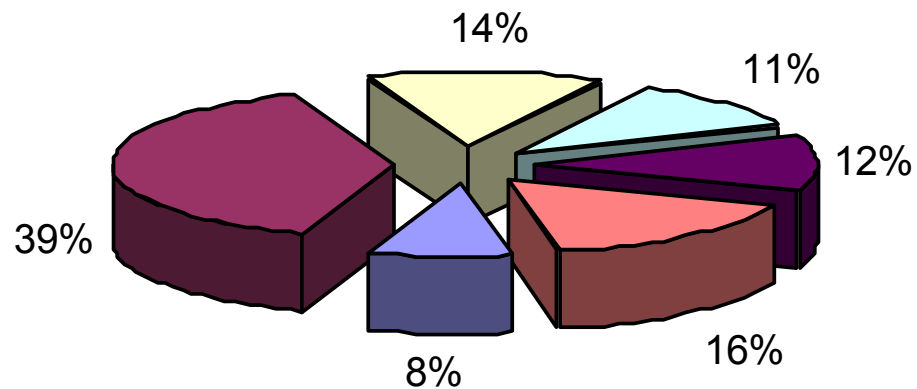
KOMPANIJA	INVESTICIJA €	USTEDA €
GALENIKA	248,915.00	80,460.00
DUGA	165,000.00	87,700.00
REFINERY BG	87,563.00	488,342.00
HEMOVET	52,494.00	96,191.02
DCP HEMIGAL	22,050.00	33,120.00
Ukupno	576,022.00	785,813.02

Primenjene CP opcije

Zamena sirovina	Interno reciklovanje
Nova oprema	Tehnoloska modifikacija
Domacinsko poslovanje i org. mere	Ostalo

Uticaj na zivotnu sredinu

■ Usteda materijala	■ Usteda energije
■ Smanjena potrosnja vode	■ Smanjenje otpada
■ Smanjene emisije u vazduh	■ Smanjenje emisije u vodu

CPC Srbija

Kontakt

Dr. Branko Dunjic

branko.dunjic@tmf.bg.ac.yu

Tel +381/11/33 70 425

Fax +381/11/33 70 387

Mob. +381 (0) 63 327 121